

HET NEDERLANDS GOLFMUSEUM NEEMT U MEE IN DE GESCHIEDENIS VAN EEN STOKOUDE SPORT

VAN HAND IN CAP NAAR HANDICAP

Tekst: Ferd Vrijmoed

In sport is de handicap feitelijk een equalizer, bedoeld om een voordeel van een sporter ten opzichte van een andere sporter op te heffen, waardoor beide sporters zich met gelijke wapens met elkaar kunnen meten.

De oorsprong van het woord handicap zou het goed doen in de quiz ‘wat is waar?’

1. Handicap is afgeleid van cap-in-hand en is een verwijzing naar bedelen, wat alleen was toegestaan aan mensen met een beperking.
2. Handicap komt van de middeleeuwse Latijnse term ‘manucaptus’, een juridische term voor ‘met gesloten hand’, dat een afwijzing betekende.
3. Handicap is de naam van een soort sport met een element van toeval erin, waarbij de ene persoon een artikel van een ander aankocht, waarvoor hij in ruil daarvoor iets van zichzelf aanbood. Oorspronkelijk een handelsspel waarbij elk van de twee handelaren een bepaald artikel aanbood om te ruilen en een kleine som verbeurdverklaring in een hoed of pet werd gestopt. Het verschil in waarde noemde men de “laars”.

Het spel werd handy-capp of handicap genoemd omdat beide handelaren hun hand in de hoed staken en die er tegelijk weer uit haalden. Een open hand betekende bereidheid om te handelen, een gesloten hand betekende een weigering om te handelen.

4. Handicap komt van het middeleeuwse wed- of kansspel ‘Hand in Cap’.

De term is een samentrekking van de woorden “hand in cap” (hand i’ cap), een spel met twee spelers, een neutrale scheidsrechter (dat is die toch altijd?) en een pet (de cap).

Het juiste antwoord is niet met zekerheid te geven. En ook niet hoe het werd gespeeld.

Het spel was waarschijnlijk van oorsprong een handelsspel uit de 14e eeuw, met een voorbeeld van Peirs Plowman van een ruilhandel van een mantel voor een kap. Maar pas in 1653 zien we voor het eerst de term handicap in de hierboven genoemde derde betekenis als kansspel (vgl. de OED, de Oxford English Dictionary).

In golf is de handicap niet een extra last voor goede spelers, maar een voordeel dat wordt gegeven aan minder goede spelers.

Rond 1750 begon de term handicap te worden toegepast op paardenraces. De “laars” was het verschil in het gewicht dat twee paarden droegen om de wedstrijd gelijk te maken. De handicap was nog niet het gewichtsverschil maar de wedstrijd zelf. De race werd een handicaprace genoemd.

Later werd de term ook toegepast op andere wedstrijden. De OED uit 1875 vermeldt: “Elke race of competitie waarin de kansen van de deelnemers worden geëgaliseerd door een voordeel te geven aan de minder efficiënte of een nadeel op te leggen aan de meer efficiënte.”

In golf is de handicap niet een extra last voor goede spelers, maar een voordeel dat wordt gegeven aan minder goede spelers.

Het wordt uitgedrukt in een cijfer dat je speelsterkte aangeeft. Het cijfer zegt tevens hoeveel slagen je meer mag doen over de baan die je speelt dan de par (de norm) die voor die baan is vastgesteld. Stijgt je niveau dan daalt je handicap. Maar let op: dit is je exact handicap. Je exact handicap wordt sinds 2021 bepaald via het World Handicap Systeem aan de hand van de door jou ingeleverde qualifying scorekaarten.

De ene baan is echter moeilijker dan de andere baan. Daarom heeft elke baan zogenaamde handicap tabellen, waarop je kunt aflezen wat jouw baanhandicap is met je exact handicap als uitgangspunt. Is jouw baanhandicap bijvoorbeeld 18, dan mag je over elke hole een slag meer doen. Een par 3 wordt voor jou dan een par 4 en levert je dus 2 stableford punten op.

Zo zouden spelers van verschillende speelsterkte met gelijke kansen tegen elkaar kunnen spelen. Dat probeerde men al eind 17e eeuw, maar de vele pogingen waren niet op elkaar afgestemd en ook niet erg geslaagd. Het woord handicap zien we overigens pas eind 19e eeuw in golf verschijnen. Die gelijke kansen waren er dus niet echt, maar omdat tegenwoordig ook de omstandigheden waaronder is gespeeld worden meegewogen, benadert het huidige systeem al heel aardig wat miss Issette Pearson Miller in 1896 met het door haar bedachte en eerste echte golfhandicapsysteem voor ogen had.

In Nederland maakte het de eerste reële Handicap Competitie van het Nederlandsch Golf Comité mogelijk. Het tableau met schilden van de winnaars van 1928 t/m 1981 (een schenking van de NGF) pronkt in het Nederlands Golfmuseum.

WORD VRIEND

Het Nederlands Golfmuseum is gevestigd op Landgoed Bleijenbeek in Afferden, een landgoed met onder meer een golfbaan. Het bouwen van een museum kost veel geld. Wordt Vriend van het Nederlands Golfmuseum en help mee aan de verdere ontwikkeling van het boeiende reizen in de tijd. Kijk op onze website om te lezen hoe je Vriend kunt worden.

LANDGOED GOLFBAAN BLEIJENBEEK | AFFERDEN | WWW.GOLFMUSEUM.NL